

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben bárhöz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 észak utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszafizet
 vagy megörökösre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Nem kapunk vasuti üzletvezetőséget

Már tavasszal, hónapokkal ezelőtt írtuk, hogy Nagyvárad város polgármesterét és országgyűlési képviselőjét nem nagy ígérettel biztatta a kereskedelmi miniszter, mikor abban fáradoztak nála, hogy Nagyvárad vasuti üzletvezetőséget kapjon.

A miniszter ugyanis már teljesen befejezve és előkészítve találta, mikor a miniszterium élére került a vasuti üzletvezetőségek ügyét, amelyet megbolygatni nem akart. E helyett, mintegy kárpótlásul fogja kapni Nagyvárad az ipari szakiskolákat.

Ezen korábbi értesülésünk most már ténynyé váit. Bevégzett dolog, hogy Nagyváradot és az ezt érintő vonalakat elvették a kolozsvári üzletvezetőségtől s beosztották az aradi üzletvezetőséghez.

A nagyváradai üzletvezetőség ügye pedig egyelőre befejezett dolog.

Hangsúlyozzuk, hogy csak egyelőre, mert laikus észszel is lehetetlennek tartjuk, hogy ezzel az intézkedéssel hosszú időre el lenne intézve a kérdés.

Nagyvárad ma már olyan vasuti gócpont, amely önmagából kifolyólag, szükségszerűleg követeli, hogy üzletvezetőséget kapjon.

A fejlődött viszonyok folytán jelenleg hét irányban futnak ki Nagyváradról naponta 2—6-szor személyvonatok és ugyanannyiszor érkezik minden irányból személyvonat a váradi pályaudvarra. A teherforgalom még nagyobb. Ilyen óriási vonalhálózat ügyeinek kellő lebonyolítását alig lehet nagyobb távolságból igazgatni.

Ebben az ügyben volt alkalmunk meghallgatni az aradi üzletvezetőség egyik előkelő tisztviselőjének a véleményét.

A tisztviselő véleménye szerint, a mostani rendelkezés, hogy Nagyvárad és környékének vasutvonalai az aradi üzletvezetőséghez osztattak be, majdnem lehetetlen állapotokat teremtenek az aradi üzletvezetőségnek.

Első sorban a rendkívüli nagy távolság megnehezíti az igazgatást, annál inkább, mert annyira szétágazó vicinális vonalak vannak az üzletvezetőség keretébe bevonva, hogy pl. egy nagyobb szerencsétlenség esetén 24 órai idő is szükséges, míg az üzletvezetőség kiküldöttje a helyszínre juthat.

Ezzel szemben Nagyvárad olyan természetes gócpontja a hét irányban szétágazó vonalaknak, hogy innét ezek minden pontja könnyen és aránylag rövid idő alatt megközelíthető.

Erős meggyőződése az illető szakembernek, hogy csak pár év kérdése és a központban is belátják, hogy a nagyváradai üzletvezetőség felállításának kérdése tovább nem odázható el.

Még jobban megerősíti ezen véleményét az, hogy a nagyváradai üzletvezetőség létesítésével a körülötte levő s jelenleg tultengő üzletvezetőségek létjogosultsága éppen nem lenne érintve.

A továbbra is fennmaradó nagyváradai forgalmi főnökség hatásköre alá ezután is több, mint 600 kilométer vasúthálózat tartozik. Ehhez alig kellene mást venni még, mint azokat a vasutvonalakat, amelyek régebben ezen forgalmi főnökséghez tartoztak s meglenne az a kilométer mennyiség, amely ma egy-egy üzletvezetőség alá be van osztva s még így sem lenne a nagyváradai a legkisebb üzletvezetőség. Ma 900 kilométer hálózattal bíró vasuti üzletvezetőség is van s 1200 kilométer pedig a nagyobb üzletvezetőségek közé tartozik.

Ezt egy nagyváradai üzletvezetőség könnyen elérhetné, mert ha a budapest—brassói vonalból csak Szolnoktól—Bánffy-hunyadig és a volt u. n. alföldi vonalat Szegedig, továbbá a Nagyváradot érintő és békésmegyei vicinális vonalakat osz-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A kötelességérzetre való nevelés.

Szilágyi Dózsa, prem. tanár.

Egy francia akadémikus támadva a hamis idealizmust, amely Mr. Bergsonnál minden realitást tagad, így nyilatkozik: «Az mondjátok az ifjaknak: Szeretni kell, akarni kell, hinni kell, cselekedni kell, anélkül, hogy mondanátok, anélkül hogy mondhatnátok, mi legyen a szeretet tárgya, mi legyen az akarat indítéka a hit hiszekegye, a cselekvés célja.» Ha a vallásra gondolunk, különösen, amelyet mi vallunk, mindent megtalálunk benne, ami nincs meg a filozófia negatív idealizmusában. Az idealizmust tanítja, de realitással. Hitrendszerünk azt a végtelent, ami előtt titkos sejtelemmel hódolunk, bekapcsolja a jelen muló cselekedeteibe, az egyetemes, amely ogy nagyszerűen nyilatkozik az erkölcsi és fizikai világegyetemben, feltárja az egyénnek, a röptülő pillanatok közt örökkévalóságra emlékeztet, a hangulat, benyomásoktól belolyásolt akaratot az állandósághoz szabja. Szóval olyant nyújt, ami előtt legszívesebben hódol az ifju; nem fantasz-

tikus képzelődésre tanítja hanem a kötelesség okának, tárgyának, céljának realitását adja.

Vallásunk egyetemessége mellett kényszeríti az egyént az önmagával való foglalkozásra, tehát minden egyetemessége mellett az egyéni nevelés nagyszerű iskolája, amelyben a kötelességet gyakorlatilag az isteni akarat folyamának tartja. A gyóntatószék a kötelesség érzetre való nevelés versenyen kívül álló eszköze, különösen, ahonnan van a javulás szerte folyó, általános, határozatlan szándékával távozik. hanem amint egy gyermek számára szerkesztett francia folyóiratban olvastam Pailletes d'or, je penux, je veux je commence anjoond'hni; tehetem, akarom, ma kezdem gyakorlati elhatározásával lép ki.

Bár a hittanításnak és szentbeszédnek nagy szerepe van abban, hogy mélyítse a kötelességérzetet, de a gyóntatószék a legilletékesebb fórum annak hirdetésére, hogy a kötelességtudás nélkül nincs igazi éltszentség, vallásosság, jámborság, kötelességszeretet nélkül anyám-asszonyos érzétség. Kell-e azt említenem, hogy a jó imádkozás micsoda fegyelem a csapongó gondolat, fantázia számára? Nem világos-e, hogy a lelkiismeret vizsgálás, gyónás stb mily komoly percek átélésére kényszeríti az ifjut stb.

Lélektani és tapasztalati tény, hogy erkölcsi tisztaság nélkül nincs igazi kötelességérzet. Amint az erkölcsi tisztaság hőmérője a vallásosság melegségének, úgy a kötelességérzet óramutatója az erkölcsi tisztaságnak. A nemi érzelmek elhatalmasodása a kötelességérzet hanyatlása vagy halála. Nem akarok most éppen arra gondolni, ami — fájdalom, nincs kizárva — hogy az ifju a nemi élet mocsaraiban jól érzi magát, csak arra a veszélyes érzelmi leköttöttségre gondolok, amely sok ifjunak tetterejét gurba köti. Mikor az ifju a szerelmi melancholia zátonyára jut, mikor gondolatai iskolában, templomban könyve előtt csak egy körül lebegnek, ilyenkor meggondolatlanul dobja áldozatul a bilincsként ránehezülő érzelmek minden értékét, nem is gondolva arra, amikor az erkölcsi halál szemfedelét veszi magára. Itt egy mentő deszka van csak, amit egy jó lelki vezető a gyónásban nyújthat; csak az oltárnál találhatja meg azt az erőt, ami segíthet, hogy csendet teremtsen háborgó lélekben.

A vallást külön akartam kiemelni, a többi, ami a kötelességérzetre való nevelésnél rendelkezésünkre állhat, ebben foglalom össze: meg kell ragadni mind azt, ami az ifjut minél több ogy induktiók halmazására képesíti; amelyek kedvező talajt teremtenek a kötelességérzet

Diósy Soma

címfestő, zománctábla készítő

TELEFON 839.

Kérem csak a telefont használni

tanák be a nagyváradai üzletvezetőség keretébe, már elérné a vasutvonalak hossza az 1200 kilométert.

Ily körülmények között nem adjuk fel a reményt s bizunk Beöthy László kereskedelmi miniszter bölcsességében, jóakarátában és a viszonyok által támasztott követelmények erejében, hogy pár év múlva megkapja Nagyvárad a vasuti üzletvezetőségét.

—id.

Justh levelének hiteles szövege.

Justh Gyula szenzációs leveleiről megintertvotatva kijelentette, hogy maga a tény, a lemondás igaz, de a levele gyanánt hozott közlemények nem egyeznek az ő leveleivel, melyet Károlyi Mihály gróf utján juttatott Bécsbe. Most azután Károlyi Mihály gróf maga közli az *Estben* a következő autentikus szöveget:

Császári és Apostoli Királyi Felség!
Legkegyelmesebb Uram és Királyom!

A magyar országgyűlés képviselőházának elnöki működése alatt a Haza és a Trón iránti alattvalói hűségem elismerése fejében Felséged legkegyelmesebben valóságos belső titkos tanácsosává nevezett ki engem, mint a képviselőház akkori elnökét.

Egész életemen át az volt a törekvésem, hogy a Haza és Trón közös érdekeit az 1848-ik évi törvények alapján segítsem elő. Ezen elvem alapján választott meg engem a képviselőház többsége elnökévé s épp ezért hazafias örömmel töltött el Felséged legmagasabb kitüntetése, mert ebben a tényben felismerni véltem, hogy Felséges Uram és Királyom közjogi nézeteimet az alattvalói hűséggel összeegyeztethetőnek találta.

Ezért a legfelsőbb kitüntetés új ösztönzésül szolgált nekem arra, hogy Hazámat és a Trónt ugyanazon módon és lelkesedéssel szolgáljam tovább.

Ebben azonban Felséged kormánya törvénytelen módon, a karhatalomnak minden eszközével úgy a képviselőházban, — miután

onnét a fegyveres erő távol tart. képviselői minőségemben — mint a képviselőházon kívül állampolgári minőségemben is meggátol és nemcsak meggátol, hanem ezen ténykedésével legszentebb alkotmányunk alapjait támadva meg, arra kényszerít engem és képviselőtársaimat, hogy a legelszántabb ellentállást fejtjük ki alkotmányunk védelmében.

A karhatalom bennem Felségednek egyik belső titkos tanácsosát érte és én e méltóságnak fényét és köztiszteletét, mely Felségedtől ered, látom megsértve és legjobb meggyőződésem arra indít engem, hogy ne helyezem Felségednek egy méltóságát abba a helyzetbe, hogy a Felséged kormányának rendelkezése alatt levő karhatalommal szemben találja magát, s ezért Felségednek bölcs elhatározására bízom, hogy a méltóság tényén és köztiszteletén a karhatalom által csorba ne ejtessék.

Midőn a legmélyebb hódolattal a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot Felséged kezeibe helyezem vissza, legyen Felséged bírāja annak, hogy e méltóságot a Trón és a Haza közös javára viselhetem-e vagy nem?

Alattvalói hódolatom és hűség-s ragaszkodásom nyilvánítása mellett vagyok

Császári és Apostoli
Királyi Felségednek

Budapester, 1912. évi június hó 24

hűséges alattvalója,
Justh Gyula.

Beöthy László Bécsben. Beöthy László kereskedelmi miniszter tegnap reggel 8 órakor Budapestről Bécsbe érkezett.

Gróf Thun — osztrák miniszterelnök? Jól informált prágai politikai körökből azt jelentik, hogy gróf Thun, prágai helytartó, ha a német-cseh kiegyezési tárgyalásokat sikeresen befejezi, megbízást fog kapni a királytól kormányalakításra.

számára. Ennek egyik hathatós eszköze a példa és saját egyéni életének tapasztalata. Kísérletelni nem lehet a nevelés terén, de a kötelesség átérzésének, fogantatásának vagy elha nyagolásának látható, megragadó eredményeit a példákban lehet bemutatni, amelyeknek gazdag tárházát nyújtják mindazok a tantárgyak, amelyek tárgya az ember erkölcsi értelemben, különösen pedig a vallásban, itt pedig a gyermekekre legmegragadóbb, legmegérthetőbb Krisztus, akinek az élete az átértelt igazságok kincs-bányája, az öntegyelmezés, a szenvedés, munka, a földieknek és lelkieknak értékeinek konkrét tényekkel való hirdetése.

A kötelesség tárgyának megszerettetése szintén nagy mértékben ápolja a kötelességérzetet. A tanuló kötelessége kiválóan szellemiek körül csoportosul, ezeket lehetőleg ki kell emelni a száraz tanulás köréből és hozzájuk fűzni mindazt, ami csak ezeket a gyakorlati élettel összefüggésbe hozza. Nagy kedvet kelt a tanulóban a tárgy iránt, ha a tanultaknak gyakorlati érvényesíthetőségét látja, ha az ő tevékenységére való hajlama, a sentimenta aktivitatis erős tüzelő anyagot talál bennél. Szükséges, hogy mindaz, amit tanul, nyújtson neki lehetőleg lelki élvezetet, élvezze az igazságra való jutásnak az örömet, sentimenta intellektuális, mindezek által megszerzi a tanulóknak mindazt, aminek az ő kisdied társadalmi körében erkölcsi súlyt ad, egyéni értékének megbecsülése és tisztelete a tanárok és társai részéről, ami tehát a sentimenta socialia ápolásával is neveli benne a kötelességérzetet.

Nem tudom elhallgatni, ami a gyakorlati

életre nézve sokkal kihatóbb, mint az előbbi, az etikai koncentració. Itt nem annyira a tantárgyaknak etikai koncentrációját értem a hit-tan körül, bár ez is szükséges, mint inkább azt, hogy a középiskolai tanuló munkája legyen a koncentráció tengelye a munka valódi értékének megállapítására és így a kötelesség érzelmére való nevelésre. Ki nem látja, hogy az ifjuság előtt mily óriási szerepe van az osztályozásnak? Első tekintetre azt mondaná az ember, hogy ez az egyetlen eszköze az ifjuság ambíciójának a felszítására, de a jegy megállapításánál nemcsak a tudás foka jöjjön tekintetbe, hanem egyuttal azon fáradság etikai értéke is, amelylyel ehhez eljutott, csakis úgy lehet a munka valódi értékének megbecsülésére vezetni az ifjút, tehát a kötelességérzetet növelni, ha a tehetség hiányát, a tudás tökéletlenségét ellensúlyozni tudja a munka megbecsülése. Nem egyszer hangsúlyoztam az ifjuság előtt, hogy nem a jegy adja meg a munkája értékét, hanem a munka ad jegyének erkölcsi tartalmát, úgy hogy nem kell egy elég séges rendű tanulóknak magat megalázva érezni a jeles vagy jó rendűvel szemben, hanem emelt fővel hagyhatja el a Te Deum-kor az intézetet, ha lelkiismerete biztosítja, hogy egy komoly munkával eltöltött iskolaév eredményes.

Még nagyobb felelőssége van előttem az individualis nevelésnek. Embereket tucat szám se üdvözíteni, se nevelni nem lehet, hanem az egyéni foglalkozás tudja az ifjút a nevelő hatás körébe vonni. A tömegbuzdítás mozgásba hozza az ifjút, talán gondolkodóba ejti, de

Hogyan áll a tanítók családi pótléka?

Mit mond a kir. tanfelügyelőség. Várják a miniszter rendelkezését. A községek és felekezetek segélye.

I.

A társadalmi élet felszínére újra hatalmas erővel dobódott föl a tanítóság problémája. A VII. egyetemes nagygyűlésen már közel volt ez az egész nagy probléma ahhoz, hogy a felkorbácsolt szenvedélyek viharzásában végleg alámerüljön. A szociálista frakciók izgatása megszedítette a nyugodtabb elemeket is és az állami tanítóság észrevette, hogy függő helyzetben nem szabad magát befolyásoltatnia a sokkal függetlenebb községi és felekezeti iskolák embereitől.

Igy aztán az egyetemes tanítóság viharos harcok után meg tudta őrizni úgy az egész társadalom, valamint a kormány szimpátiáját, mely kétségtelenül legelső feltétele annak, hogy végre valahára általános megelégedettségre találjon a létre jövő megegyezés és ügyrendezés. Pedig ezt a szimpátiát a radikálisok fellépése alaposan veszélyeztette.

A felszínen lévő kérdések kérdése most a tanítók családi pótléka, melyet ezer meg ezer nagyszámu tanítócsalád vár nyomasztó anyagi gondok között. Különösen azokra nézve volna igazán sürgős ez, akiknek iskoláztatandó gyermekeik vannak, mert a szeptemberi beiratások roppant sokba kerülnek. A községi és felekezeti tanítók pedig még mindég meglehetősen bizonytalanságban vannak: kapnak-e pótlékot vagy sem?

II.

A »Tiszántu« mindég készséggel karolta föl a tanítóság jogos érdekeit és igyekezett közönségét alaposan tájékoztatni a tanító ügyek mikénti állásáról. Ez a cél lebeg most is szemünk előtt s bárha pozitívumról még nem

hogy kibontakozzék, hogy a cselekvés terére lépjen, a bizalmas beszélgetés varázsvesszejével kell megindítani. A bizalmas beszélgetés sok jellem megértésére adott kulcsot, sok elrejtett vagy elfojtott keserűség gordiusi csomóját vágta szét, nem egyszer vitt a kötelességgel hanyatlása fő rugójának kiderítésére és képesített a helyes irányba terelő lelki operatív beavatkozásra. A tette-átéte való beszélgetés mintegy ledönti a tanári tekintély hivatalos színezetét, azon keresztül tör és a szívbe markol a nevelő aggódó, apostol szeretete: ez nem egyszer oly jelenetet varázsol már elő a tanár szobájában, amely a templomnak ihletét, csendjét, a tömjén és virágillatát árasztja szét, úgy hogy az ember mintegy érezni látszik: itt az Isten. Egy ily jelenet hatása, sokszor még a gyóntató székét is föltümulja és emléke nem tudja eleven erejét elveszteni az élet torló hullámai közepette sem, sőt szokszor — mikor az ember magára gondolhat — még a meglett ember is felemelő és üdítő perceket élvez annak emlékével.

De mindezen eszközök alkalmazása, de különösen azok, melyek az egyéni nevelésre utalnak, csakis a nevelő ideális jellemében tudnak érvényt nyerni. Aki igazi nevelő akar lenni, annak az önevelés iskolájában kell élni: az aszketikus élet az, amely a nevelő rendelkezésére bocsátja a szívvel való bánás, a szivhódítások titkait. Aszketikus élet nélkül nincs emberismeret, pedig ez elkerülhetetlenül szükséges az ifjú gyengéd lelkének finom árnyalatainak felismerésére és megértésére. Ez a lelki élet az, amelyben nemcsak az abszolút te-

adhatunk hírt, az ügy érdekében kívánatosnak tartjuk, hogy az állandóan az érdeklődés tüzpontjában álljon.

A Tiszántul munkatársa alkalmat és módot keresett arra, hogy a legelső tanügyi hatóság vezetőjétől kérjen információkat a fenti kérdésekre nézve. Főnt jártunk a kir. tanfelügyelőségen, ahol Kiss István tanfelügyelő úrral folytattunk beszélgetést.

— A most lezajlott VII. tanítói gyűlésre vonatkozólag nem igen szívesen nyilatkozom — mondotta. Általában mondhatom, hogy a tanítószág nem is gondolja, mennyire szívesen viseli ügyüket a felsőbb hatóság. A jogos kívánásokat a legmelegebb ajánlással terjesztjük föl s a minisztérium részéről igazán csak jóindulattal találkozunk.

Ezért aztán lehetetlen el nem ítélni azt a terrorisztikus fellépést és személyi harcot, amit most Pesten produkálnak. Ezzel provokálják úgy egyesek, mint az egész társadalom eddigi szimpátiájának megszűnését. Hogy családi pótlék kiutalása mikorra várható? . . . Hát erre nem lehet biztos választ adni. Az adatok beszerzése nem kíván nagy időt, mert a szolgálati táblázatok alapján ezeket gyorsan egybe lehet állítani. De mi még erre nem kaptunk felhívást. Mindennap várjuk erre vonatkozólag a miniszter leiratát s akkor 1—2 héten belül meg lesz az utalás. Azonban biztosat nem tudok. Eddig a postán és a pénzügyi hivatalokban állították össze a táblázatokat. Mi azt hisszük, hogy még a nyár folyamán elrendelik az utalásokat, ami persze elsősorban a törvény szentesítésének és életbeléptetésének idejé- től függ.

A községi és felkezesi tanítók nem kapnak családi pótlékot. Azonban a miniszter úgy intézkedett, hogy ezek javadalmá kiegészítésék az állami tanítók fizetésére, tehát egy kisebbszertű fizetésrendezésben részesülnek. A Hivatalos Közönyben meg is jelent az erre vonatkozó rendelet, mely részletesen felsorolja

híntély előtt való megbódolás vasláncá köti a nevelőt a hithez, hanem különösen a hierarchiai tartalmának konkrét megnyilvánulása, tapasztalati átélése az, amely egyrészt könynyűvé teszi a hívást, mert ehhez lelkének tapasztalata is köti; másrészt képesíti, lelkesíti, amit átélt az önnevelés terén, azt közkinccsé tudja, akarja tenni, ebben mintegy emésztőd- jék e más nevelésében. Ez teszi a nevelő te- kintélyét, jutalmazását, büntetését a kötele- ségérzetre nézve gladius acutuszá, ez teszi buzditását, korholását sagitta electavá. A gyer- meket a szemléltető oktatás ragadja meg; csak az bir nagy értékkel még az erkölcsi oktatás- ban is, ha a nevelő jelleme, élete, a kötele- ségérzete nem közönséges, fáradt, tucatszerű, óraadó jelleggel bir, hanem amely felemelően magas, valósággal egy nagy ideált tart az ifju szeméhez a köznapi életben.

A másik, ami elengedhetetlenül szükséges, nélküle nincs hatás: a gyermekszerepet. Ha a nevelő a krisztusi igazságok prizmája is, ez csakis úgy bir értékkel, ha a gyermekszerepet képesik arra, hogy leereszkedve az ifjuhoz, annak szeméit láthassa. Bár a gondolatokho: végtelenség, örökkévalósághoz fűződő nagy igazságok élhetnek is a lelkében, csakis a

a feltételeket, amelyek mellett a fizetéskiegészítés foganatosítható.

A családi pótlék — amint azt már meg- irtuk — visszamenőleg f. évi január hó 1 től válik esedékessé. Hogy pedig éppen a tanítóké késik, annak egyik reális oka, hogy a törvény- javaslat még öfelsege előtt fekszik, a másik pedig a zavaros politikai helyzetben keresendő. Ilyen körülmények között s ily közel a meg- valósításhoz csak árthat az ügynek a szenvedélyes és követelőző hang.

A polgármester gyásza.

Napok óta aggódó részvétellel fogadta Nagy- várad város közönsége a polgármester édes- anyjának: özv. Rimler Károlynének súlyos be- tegségéről szóló híreket.

A köztisztelet és közbecsülésben állott matróna szervezetét ezeltől mintegy 10 nappal veszélyes betegség támadta meg. Orvosai lát- ták, hogy az elaggott urinó szervezete nem bírja ki a súlyos betegséget.

Az orvosok buzgalma és a szerető család- tagok gondos ápolása hiába valónak bizonyul- tak s az áldott lelkű matróna tegnap, pénteken hajnalban kisenvedett.

Az elhunyt özvegye volt néhei Rimler Ká- roly nagyváradi ág. ev. lelkésznek, akinek ha- lála óta, fiánál: Rimler Károly polgármesternél élte özvegyi napjait. Férjével a múlt század 60-as éveiben jött Nagyváradra, ahol férje volt az első ág. ev. lelkész.

Fiatalabb éveiben nagy tevékenységet fej- tett ki a város társadalmának jólékonycélu moz- galmaiban s ezenkívül mint szerető gondos anya odaadó szeretettel élt családjának, gyer- mekeinek.

Elhunytát gyermekei: Rimler Károly pol- gármester, Rimler Gyula szőlőszeti vándortanár, Rimler Pál erdőmester a herceg Eszterházy kismartoni uradalmában, továbbá leányai Mariska férj. Szabó Ákosné és Irén, valamint testvérei és nagyszámu rokonsága gyászolják.

gyermekszerepetből fakadó leereszkedés teszi a nevelő jellemét ezen nagy igazságok érthető, olvasható spectral analizisév. A gyermekszere- tet olvasztja fel az ifjut, ami képesíti, hogy saját egyéniségének nemes vonásait rajzolja bele. Igaz, hogy a talán némelykor telhetetlen ambíció szereté kirugni az iskola falait, de az életben legszerencsésebbeknek tartom még azokat, akiknek csak gyermekekkel kell fog- lalkozni.

Lacordairenak az volt az óhaja, hogy a sir feiratán ott legyen ezen szó: férfi. Meg- érdemelte, mert az, ki saját szenvedélyének hullámain oly biztonsággal tud járni, mint Krisztus a tengeren, az férfi. Férfi azért is, mert egy oly feladatra vállalkozik, mely a legnehezebb hódítást jelenti; saját egyéniségén keresztül szívet megnyerni Istennek. Ha mi valami megörökítésére várunk a szívben és kőben: úgy legyünk a nevelés lángoló apos- tolai; akkor, akiket neveltünk, ha sirunkhoz zárandokolnak, önként fog az ima suttegása közben ajkukra tolni ez erős és gyengéd volt. Ez férfi és atya volt.

A kihűlt tetemetek a gázgyár mellett levő Rimler-házban díszes ravatalra helyezték s már tegnap szebbnél-szebb koszorúkkal vettek bu- csut az elköltözött derék urinótól tisztelői.

Az ág. ev. nőegylet testületileg jelent meg a gyászháznál s részvétét fejezte ki volt tisz- teletbeli elnöknőjük elhunyt felett. A városi tisztviselők már a délelőtt folyamán kondoleál- tak Rimler Károly polgármesternél, akinél a város előkelőségei közül is sokan fejezték ki részvétüket.

A temetés ma, szombaton, július 6-án dél- után 4 órakor lesz a Rulikovszky-uti gyász- házból.

A családi gyászjelentés a következő:

Legmélyebb fájdalommal tudatjuk, hogy az édes jó anya, szerető testvér és nagyanya özv. Rimler Károlyné szül. Sztraka Emilia, f. évi július hó 5-én hajnali 2 órakor életének 76 ik, gyászos özvegyiségének 12-ik évében az Urban csendesen elhunyt. Drága halottunk földi maradványai folyó évi július hó 6-án d. u. 4 órakor fognak az ág. hitv. evang. egyház szer- tartása u.án a Rulikovszky-uti temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyezte ni. Nagyvárad, 1912. július 5-én. Áldott legyen drága emléke! Károly, Gyula, Pál, Irén, Mária gyermekei; Szabó Mariska, Szabó Ilonka, Rim- ler Paula, Rimler Károly, Rimler Laci unokái; Sztraka György, Sztraka Róza férj. Szírotka Gusztávné testvérei; Szírotka Gusztáv sógora; Szabó Ákos veje; Moser Irma férj. Rimler Pálné menyje; Moczkovcsák Gizella unokahuga.

A cigányok megtámadták a belényesi kórházat.

Hamis távirat a kórházból. Cigány temetés.

A belényesi kórház csendes környékét tegnap este harcias cigánycsoport lepte el és fe- nyegető kiáltások közben megakarták ostrom-olni a betegek tanyáját. A cigányok megje- lenése és fellépése valósággal megrémítette a kórház lakóit, akik csak a csendőrök közbe- lépésére nyugodtak meg.

A maga nemében érdekes esetről az aláb- biakat telefonálja tudósítónk:

Tegnap öt és hat óra között Belényesben megjelent egy csapat cigány. Lakatos János vezetésével. A cigányok hangos siránkozás közben előbb egy korcsmába vonultak, ahol minden pénzüket pálinkára költötték. A korcs- mából valósággal jajgatva jöttek ki az imbolygó cigányok, nyomukban a szintén siránkozó pur- dékkal és asszonyokkal.

— Jaj, hogy tudott meghálni ez a se- gény!

— Oda van az öreg Jani!

— Az én drága apám!

Ilyen és ehhez hasonló sirató mondások hangzottak ki a cigánykaravánból, mely mire a kórházhoz ért, valóságos kis táborrá gyara- podott. Kíváncsi volt mindenki a cigányokra és sokan követték nyomon őket. A kórház ka- puját bezárták a karaván előtt, pedig ide akar- tak bejutni.

— Mit akartok itt? — Szólt ki a portás.

— Csak beakarunk menni. Megakarjuk nézni a Jánost — felelte a legidősebb cigány.

— A János bácsit!

A legújabb

nyári czipő újdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységáruk.

Telefon 687

Telefon 687

— Az apámat akarom megnézni a koporsóban!

— Itt nincs senki koporsóban. Menjtek dolgozókra — világosítja fel a cigányokat a portás és bezárja előttük az ajtót.

Erre szótán kitört a cigányokból az elkeseredés.

— Még a koporsóban sem engedik megnézni! Törjök be a kaput!

A felszólítást csakhamar követte a tett. A cigányok neki estek a hatalmas kapunak és ugyancsak kezdtek döngötni. Ekkor érkezett meg a gondnok, akit meglepett a furcsa ostrom.

— Mit akartok! Kérdezte a cigányoktól.

— Hát meghalt a Lakatos János, azt akarjuk megnézni!

— Menjtek haza, itt nem halt meg senki, sőt nem is volt Lakatos nevű beteg a kórházban.

— Már hogyan halt volna meg. Ide nézen. Es egy táviratot vett elő az egyik cigány.

Meghalt az, apád gyere a temetésére.

A kórház.

A gondnok most már megértette, hogy miről van szó és hivatalos iratokkal bizonyította be, hogy Lakatos nem halhatott meg. A cigányok roppant haragra lobbantak a becsapás miatt és olyan káromkodásban törtek ki, hogy a kíváncsi közönség egyszerre szétfutott.

Szerették volna megtudni, hogy ki bontotta ide őket folyómról. Ekkor lassan felnyitott a kórház egyik ablaka, melyben Rostás Pintya 20 éves cigány vigyorgó arca jelent meg.

A cigányok biztosra vették, hogy csak Rostás csapta be őket és most mindjárt le is akartak vele számolni. Neki estek újból a kapunak, verték feszegették és követelték, hogy adják ki nekik Rostást.

A helyzet nagyon veszedelmessé kezdett már válni, úgy hogy a gondnok csendőrkért volt kénytelen telefonálni. A csendőrszurony aztán megtette a hatást, mert a cigányok eszeveszetten futottak szét a kórház elől.

— Ne félj Rostás, ha haza jössz, másnap vissza kerülsz ide, — fenyegette meg Rostást az ifj. Lakatos, aki most nem annak örült, hogy nem halt meg az apja, hanem hogy fogja ő féltőltra verni kebelbarátját.

Rendőrségi apróságok.

»A mamám elkergetett« . . .

A Széchenyi park virágzó fái alatt a tegnapi déli forróságban egy gyönyörű szőke fejű, kék szemű leánygyerek öngyelgett. Meztelen kis lábán falusi porült, az arcán — finom bőré, kerek kis arcán könnyeseppek futottak végig.

A kis gyerek ijedten menekült az emberek elől. Nem tudta szegény, hogy a sok utca körül, ami ide torkollik, melyikbe menjen be. Leült hát az egyik padra és elnézte a sok uri bácsit, akik mind sietve tűntek el egy nagy épületben. Egyik-másik elegáns, sárgacipős ügyvédjelöltnek fel is tűnt a gyerek, de édes Istenem, ki törődik a más bajával! . . . Meg aztán a gyerek még egészen baba volt, fésületlen, poros lábu, falusi baba.

Amde jött egyszerre egy szigorú rendőrbácsi. Mert tetszik tudni, a rendőrbácsi meg a szigorúság, azok együtt járnak. Jött jött s amint a kislányhoz ért, hirtelen rákiáltott:

— Miért sírsz?

A kis 10 éves gyerek nagyon-nagyon megijedt. Hogy ő miért sír? . . . Hát hogy lehet az, hogy ezt nem tudja ez a bácsi? . . .

Es a rendőrbácsi nem tudta, mert még egyszer megkérdezte, de már akkor, megrántotta a gyerek karját is. Mert ő aztán szigorú! . . . Hadd

lássá a sok utcai kölyök, akik ötlet csufolni szokták, hogy ő milyen erélyes tud lenni.

A kis gyerek pedig pityergett.

— Elkergetett a mamám . . .

A rendőr ceruza után kolarászott.

— Hogy hívnak?

A gyerek könnyek köz bmondja:

— Báthori Zsófiának. Ártándról hozott be a z édesanyám, aztán engem itt hagyott, azt mondta, hogy sokat sírjak, aztán majd lesz valahogy. Ő elmegy aratni, azt mondta. A bácsi nem tudja, hogy hova ment?

— Ne beszélj! Aló, gyere velem!

Bekísérte. Itt aztán lett valahogy. T. i. Bartha fogalmazó beküldte a gyereket az állami gyermekmenhelyre. Majd csak utána jön az anyja, aki olyan könnyelműen rázza le magáról a gyereket. Ezt is egy magyar asszony tettel . . .

Jegy nélkül.

Egy szurtos, sovány kis inast hoz a rendőr. Megszökött a gazdájától. A neve Herschkovics Sándor. Durcás, villogó szemű gyerek, s a rendőr előtt nem akar menni.

— Csak az erőszaknak engedek!

A rendőr aztán karon ragadja és behozza.

A fogalmazó jó ember. Nem bántja a gyereket. A rendőr elreferálja az esetet.

— Megszökött a gazdájától azért, mert nem tudott tanulni nála. Pestre akart menni. Pénze nem volt s felült a vonatra. Jegyet nem váltott s mikor látta, hogy jön a kalauz, akkor bement a . . . az . . . a

Itt a rendőr elakad.

A fogalmazó közbeszól:

— Jó, jó tudom! . . . Folytassa.

Berettyóujfalug itt kukult. Aztán rajta csiptek és visszahozták.

A gyerek nem is néz a fogalmazóra. Szégyelli, hogy kinevetik. Délután visszavitték a gazdájához.

UJDONSÁGOK.

* Széchenyi püspök elutazása.

A váradai egyházmegye főpásztorra dr. Széchenyi Miklós gróf megyéspüspök a ma reggeli gyorsvonattal több hétre elutazik székhelyéről. A püspök Mainzon és Kölnön keresztül *Middelkerke* nevű tengeri fürdőbe utazik, mely az Északi tenger partján, Ostende közelében fekszik. Az utat a püspök Mainztól Kölnig hajón teszi meg a Rajnán. A tengeri fürdőn néhány hetet tölt a püspök s azután dunántuli rokonait látogatja meg s augusztus közepe felé visszatér székhelyére. Utjára *Brém* Lőrinc titkár kíséri el.

* **A nemzetközi eucharisztikus kongresszus** iránt a magyar katolikusok között folyó fokozódó érdeklődés mutatkozik és az Országos Katolikus Szövetségénél, mint a magyar csoport központi bizottságánál a jelentkezések száma most haladta át az első ezret, akik között ott vannak: Apponyi Albert gróf és neje, Bornemisza Gabriella, Bita Dezső, Burián István báró és neje, Cziráky Antal gróf, Csekonic Endre gróf, Csernoch János, Csáky Károly gróf, Buthyány Vilmos gróf, Drexler Antal a Pázmáneum igazgatója, Esterházy Miklós herceg, Esterházy Miklós Móricz gróf, Esterházy Sándor gróf, Festetics Taszilo herceg és

neje, Fischer Cobrie Agost, Glattfelder Gyula, H. nauer István, Horváth Győző, Hohealobe Clodwigé hercegné, Kohl Medárd, Kanter Károly, özv. Károlyi Gyuláné grótné, Mailáth Györgyné, Mailáth Gusztáv Károly gróf, Pálffy Miklós herceg és neje, Mailáth József gróf, Pallavicini Edéné örgrótné, Pejácsevich Márkné grótné, Prohászka Ottokár, R. j. Sándorné, Rényi József, Széll Józsefné, Somssich Béla gróf és neje, Szabó Jenő, Török Hermina grófnő, Várady L. Arpád, Wallis Gyuláné grótné, Zichy János gróf, Zichy Lujza grófnő, Zichy Viktoria grófnő.

* **Halálozások.** Részvétellel értesülünk, hogy *Busch* Davidné, néhai *Busch* David volt városi főmérnök özvegye, hosszas szenvedés után tegnap este elhunyt. Az elhuyatban *Kelemen* Kálmán fogyasztási adóhivatali főnök unokatestvérét vesztette el. — *Kelepecz* József élete 25 évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma, szombaton délelőtt 9 órakor megy végbe.

* A jéggyár felügyelő bizottsága.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén foglalkozott a városi jéggyár ügyeivel. Különösen abból a szempontból, hogy mennyibe kerül a városnak a jég előállítására és indokolt-e a jégárának a városi tanács által elrendelt felemelése. A közgyűlés kimondotta, hogy egy felügyelő bizottságot küld ki a törvényhatóság, amely megvizsgálja a jéggyár üzemét. A városi tanács tegnap foglalkozott ezzel az ügygyel s a csütörtöki közgyűlésnek oly irányú javaslatot tesz, hogy a jéggyár felügyelő bizottságába: *Moskovits* Miksa, *Löblé* László, *Székely* Sándor, *Tátray* Sándor és *Weisz* Lajos tagokat ajánlja. Egyben javasolja, hogy a felügyelő bizottság készítse el a bizottság működésére vonatkozó szabályrendelet-tervezetet.

* **A holnapi népgyűlés.** Holnap, vasárnap délelőtt 10 órakor együttes népgyűlést tartanak a nagyváradai függetlenségi párt, a szociálisták és a választójogi liga. A népgyűlést *Szokoly* Tamás nyitja meg, mint a nagyváradai függetlenségi párt elnöke, utána *Nadányi* Károly, a biharmegyei párt elnöke beszél, a következő szónokok: *Holló* Lajos, gróf *Károlyi* Mihály, gróf *Esterházy* Mihály és *Nadányi* Gyula képviselők lesznek. Utánuk a szociálisták jutnak szóhoz és pedig *Kunfi* (Kohn) Zsigmond, *Szende* (Schwarz) Pál és dr. *Rozvány* Jenő. A határozati javaslatot dr. *Adorján* Emil terjeszti elő. A vendégek ma este a gyorsvonattal érkeznek.

* **Hazai az olimpiádon.** *Hazai* Samu magyar honvédelmi miniszter az olimpiai versenyekre Stockholmba érkezett.

* **A város kiskatonái.** A nagyváradai honvéd hadapródiskolában Nagyvárad városának a szeptemberi tanévre két alapítványi helye üresedik meg. A város tanácsa a két helyre a pályázók közül első sorban *Mertz* Antalnak, *Mertz* József városi irodatiszt fiának és *Bé* késsy Istvának jelölését javasolja a csütörtöki közgyűlésen.

* **Uj jegyzők.** Debrecenben tegnap fejeződött be a közigazgatási tanfolyam, melynek Biharmegyéből is volt több hallgatója. Az egy éves tanfolyam záróvizsgáján Biharmegyéből öt hallgatót képeztettek, illetve láttak el jegyzői oklevéllel. Az okleveles új jegyzők között ott van *Márkus* János is, aki a tanfolyam hallgatása mellett a debreceni újságíró gárdának is jeles tagja volt. Biharból oklevelet kaptak ifj. *Márkus* János, *László* Ferenc, *Padcs* Antal, *Kain* Rudolf, *Brachna* Lajos.

*** Új tanárok a főgimnáziumban.** A nagyváradai premontrei főgimnázium két jeles tanára dr. Pácz Sándor és Kiss Jenő tudvalevően megváltak a nagyváradai tanári kartól. A két megüresedett széket két fiatal erővel töltötte be a prelátus. Szeptembertől ugyanis Nagyváradra fognak jönni Rédei Kornél János és Ebert Fábrián Ede. Rédei a kassai nevelőintézetben már mint prefektus és a gimnáziumban mint helyettes tanár működött. A magyar és latin nyelvre van képesítve. Ebert a magyar és német nyelv tanára lesz a nagyváradai gimnáziumban.

*** Nagyszombat községi polgári iskolája.** Szeptember elsején megnyílik Nagyszombatban a községi polgári leányiskola, melyet eddig a nagyszalontai polgári kör tartott fenn. Az iskolának tehát csupán jellege változik meg, amennyiben most már községi és nem magániskola lesz, továbbá állami segítséget fog részesülni. A polgári kör iskolavagyonát átadta a községnek. A pályázatok a napokban fognak megjelenni a Néptanító Lapjában.

*** Kiraboltak egy napszámos asszonyt.** Vakmerő rablótámadást követett el két részeg suhanc egy napszámos ellen. Losonci József és Vértés István alig 20 éves legények Pataky Sándor jákófalvi korcsmájában mulatoztak. A korcsmáros előttük fizetett ki Gerdán Flóarénak 10 korona napszámot. A szegény asszony a 10 koronával haza felment Bihardiószegre. A két suhanc is hamarosan ott hagyta a korcsmát és az asszony után siettek, aki a sinek mellett haladt tovább. Nemsokára el is érték az asszonyt. Nem volt senki arra felé, s így a legények hirtelen megtámadták és kirabolták Gerdán Flóarét minden pénzét. Azután bementek Bihardiószegre, ahol egy korcsmában mulatni kezdtek az elrablott pénzen. A csendőrök azonban nemsokára találkoztak a kirabolt asszonnyal, akinek az utmutatásai nyomán csakhamar el is fogták a két rablót a korcsmában. Mindkettőjüket bebiztosították a nagyváradai ügyészséghez.

*** Veszélyes tolatás.** Tegnap este 10 óra tele óriási dübörgés és csattogás ráta meg a levegőt a pályaudvaron. Az utasok rémülten ugrottak fel helyeikről és mindenki rémes balesetet sejtett. Egy tolató mozdony futott rá a sinek közt egy sor teher és személykocsira. Uőbbiak közül többnek tengelye elgörbült. A közönség nagy oltat sietett az ütközés helyére, hova a vizsgálat vezetője is kísért. Emberéletben szerencsére nem történt kár.

*** Két szerencsétlenség az ipartelepeken.** Tegnap két ipartelepen is történt szerencsétlenség, faszállítás közben. Az egyik szerencsétlenség a La Roche és Darvas cég biharmegyei telepén történt. Itt Gelet István rögött rakott fel egy iparvasuti kocsira. Munka közben egy rög Gelet ballárára esett és azt eltörte. A másik szerencsétlenség következtében a bihari erdőipar r.t. telepén az egyik fekezője lett örökre nyomorék. Gornye János fekező ugyanis az iparvasuti vágányok mellett állott, mikor egy fával telt kocsira ráfutott egy üres kocsi. A kocsi felborult. Az első fával telt kocsi Gornye lábára esett, minek következtében az alsó lábszárcsontja kettétört. A sebesülteket kórházba szállították.

Középiskolai

magánvizsgára, érettségire, javító vizsgákra egész nyáron át készülhet a **dr. Kállay-féle szemináriumban** (Budapest, IV. Kaplony-utca 5. Telefon 125-38.) Eredményes köz-tudomásulag kiválóak.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények úgy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe, mert azok tönkreteszik és később többre fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda. Telefon 269. Tanoncok felvételnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

Trieszti kávépiac Nagyváradon. Aszodi Kossuth-utca. **Vigyázat**, mert sok az utánzat, természetesen a fogyasztók kárára. Aszodi trieszti kávé és thea behozatalának a 8féle zamatu pörkölt kávéi a legjobbak és legolcsóbbak. Árak:

Elsőrendű	1 kiló	4—K
Mágnás keverék	1	4-40
	0	1
	00	1
		6—

Motor üzemű pörkölés és darálás, kávépörkölés a vevő előtt történik. Cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Befőzésre tömellek fehér cukor eredeti édes tartalommal, olcsó gyári árban hozzá dunstot, melytől a befőtt soha meg nem romlik, adagonként 10 és 20 filléres levelekben. Főzlet: Kossuth-utca, fiók-üzlet: Kert-utca.

Rimanóczy bútorgyár.

—: Állandó bútorkiállítás. —:

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczy-ut, saját ház.

—: TELEFON: 796. —:

Költségvetés díjtalan.

Különleges felöltők, kosztümök blouzok és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában

Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: A gólya. (Ujdonság, Tanay Frigyes vendégtelléptével.)

Vasárnap délután: Muzsikuleány, este: A gólya. (Tanay Frigyes vendégtelléptével.)

Hétfő: A gólya. (Tanay Frigyes vendégtelléptével.)

Bobby leverte Schosst.

Főlölesges talán mondani, hogy a tegnapi esti boxmeccsek fokozott izgalom közepette

mentek végbe. A mérkőzésnek különös érdekességet adott az a körülmény, hogy a párok másodsor kerültek szembe egymással s a teljes kimerülésig küzdöttek.

Az est szenzációja Bobby gyönyörű győzelme volt a német Schoss fölött. Persze tündetleg tapsolták a népszerű néger bajnokot. Hamelok pedig Petersont verte biztos fölényvel.

A meccsek előtt a *Barátság* c. darab kacagtatta meg jóízűen a publikumot.

A gólya. Tanay Frigyes fellépte. Ma, szombaton, vasárnap és hétfőn este zajlik le a Sziliget színház kétszeres érdekességű ujdonságbemutatója, «A gólya» premiérje. Tegnap délután érkezett meg Tanay Frigyes, a Vigaszínház országos hírv művésze Nagyváradra és a társulattal nyomban próbát tartott a daraból Tanay Frigyes vendégtelléptei a közsínházban mennek végbe, szinkroni helyárrakkal.

Vasárnap délutáni előadás. Holnap, vasárnap délután Jarnó gyönyörű zenéjű operettje, a «Muzsikuleány» kerül színpadra. Az előadás a közsínházban lesz téliszínházi félhelyárrakkal.

TÁVIRATOK.

Szilágyvármegye a kormány ellen.

Zilah, jul. 5.

(Saját tudósítónktól) Szilágyvármegye törvényhatósági bizottsága elé javaslatot terjesztett az ellenzék, amelyben bizalmatlanságát nyilvánítja a kormánnyal és ténykedésével szemben. A javaslattal a lelkőzelebbi közgyűlés fog foglalkozni.

Császárok találkozója.

Baltisport, jul. 5.

A birodalmi kancellár a Sarkcsillag nevű hajón látogatást tett az orosz külügyminiszternél, aki a Hohenzollern-hajón viszonzta a látogatást. Este a Hohenzollernen lakoma volt. Az asztalón Alexandrowa cárnő ült, tőle jobbra Vilmos császár, balra pedig Miklós cár. Miklós cár Vilmos császár kísérete között több érdemrendet és ajándékot osztott ki, ugyisint Vilmos császár is, aki Sassanov orosz külügyminiszternek a fekete sasrendet adományozta.

Automobil szerencsétlenség.

Bécs, jul. 5.

(Saját tud.) Trischkadel ügyvéd ma egy nő társaságában automobil kirándulást tett. Utközben az autó egy szénászekérnek neki ment és felborult. A gép tönkrement. Az ügyvédet és a nőt halálos sérüléssel a kórházba szállították.

Merénylet egy puskaporos torony ellen.

Olmütz, jul. 5.

(Saját tud.) A brisztovai puskaporos torony ellen az éjjel merényletet követtek el. Két ismeretlen ember a kapu feltörése után éppen beakart hatolni az épületbe, mikor odaért az őrző. A merénylők kétszer rálöttek a katonákra, akik viszonzták a lövést. A merénylőket so-

káig üldözték, azonban nem tudták elfogni őket. A torony ellen áprilisban már egyszer akartak merényletet elkövetni, de akkor sem sikerült.

Ujabb magyar győzelem az Olimpádon.

Stockholm, jul. 5.

(Saját tud.) A magyar-osztrák döntő mérkőzésen a Vigaszdíjért a magyarok győztek 3:0 eredménnyel.

Halál a kosár miatt

Sátoraljaújhely, július 5.

(Saját tud.) Erdőhát községében mulatság volt tegnap este. Az est folyamán Soltész Lajos táncra kérte fel Gulyás Mari-kát, aki azonban kosarat adott a legénynek. Soltész bosszúból a jelenlevő legényekkel verekedést kezdett, de azok kidobták. Erre a megszegeyült legény hazafutott és édesatyja fegyverét magához véve vissza tért és az ablakon keresztül a molaók közé lőtt. Varga József a lövés következtében meghalt. Őten pedig súlyosan megsebesültek.

Halálos villámcsapás.

Szabadka, július 5.

(Saját tud.) Móka községben óriási vihar dühöngött. A villám több helyen lecsapott. Zsibó Sefán gazda feleségével és két gyermekével az ablaknál ült, mikor a villám lecsapott és a gazda 4 éves leányát agyonütötte.

REGÉNYCSARNOK.

GYÖNGYVIRÁG.

IRTA CSERES ANDOR. 13

Tudja mit, adok magának még két vadonat új rubát a ruhaszekrényemből. Nem tudja meg senki, hogy az enyém volt, mert már négy esztendő óta nem viselem. Maga át alakítja, csinál belőle újat.

A leány mosolygott.

— Mit mosolyog maga? — maga engem kicsutól?

— Eszem ágában sincs! — a gunyolódás különben sem szokásom.

— Na, a gombát verje ki.

— Nem lehet, nagyságos asszonyom! — szólt a leány határozottan és őszinte válsággal. — Hogy ezt lehetővé tegyük, akkor legelső sorban a fiatal urakat kellene a háztól eltávolítani.

No erre felcsattant Horvátné.

— Mit akar maga? — mit akarsz te? — hogy még elkergessem az én drágalátos fiaimat? — te nem vagy az ő nevelőjük! — te csak egy bonne vagy, akinek nem szabad így beszélni. Talán fáj neked, hogy nem foglalkoznak veled? — Óh az én fiaim zsemlye-levek! — nem, sem zsemlye sem lé nincsen benne, valami más.

— Zsentlemenek!

— Az az! — igen.

— Na hát nem azok.

— Te mered azt mondani az én fiaimról!

— Sajnos, nagyságos asszony, nagyon is sokat foglalkoznak velem, még a leányok előtt is úgy beszélnek, hogy az arcomba kergetik a vért.

— No nézd a kis szömérmest. Hogyha udvarolnak magának az én fiaim, az csak megtiszteltetés neked. Jó izlésök van máskülönben. Akármelyik fiának kedvese lehetsz.

— Nagyságos asszony sérteget.

— Na, na, na! — csak úgy mordtam. Mi asszonyok ezt értjük.

— A nagyságos asszony leányai nem asszonyok, még is értik. Nem tudnak már pirulni. — Azután a nagyságos asszony ne vigye magával a leányait a zsurokra, ahol úgy sem hallanab egyebet: fel kell a leányokat világosítani! — a szabad szerelem a legideálisabb élet! — a Darwin theoria az őszönt fejleszti? megmutatja az embernek a valót! — stb. stb. stb.

Horvátné gögösen nézett a leányra.

— Micsoda maga? — maga egy cseléd és még engem tanítani merész! — engem, a nagyságos asszonyt!

A leány lehajította fejét, mintha e durva gög megbántotta volna, majd fölemelte megint, nagyot gondolt és így válaszolt:

— Cseléd vagyok, nagyságos asszony, akire rá bízta két leányát.

De hogyha én tanítani akarom őket, a nagyságos asszony köre elrontotta azt is. Hiányzik a négyebb gondolkodás.

(Folyt. köv.)

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Budapesten

A gabonapiacán tegnap kisaé élénkebb volt a hangulat. Bácskai rossz hírekre a buza határidő árfolyama 10 fillérel emelkedett. Kész áru változatlan.

Határidők zárlata:

Áprilisi buza	—	—	—	11.79
Októberi buza	—	—	—	11.50
Októberi rozs	—	—	—	9.31
Októberi zab	—	—	—	9.36
Aug. tengeri	—	—	—	8.77
Szept. tengeri	—	—	—	8.85
Májusi tengeri (1913)	—	—	—	7.53

Nagyváradon.

O árukban kevés fizlet fordul elő. A malok miután nagy liszt készlettel rendelkeznek, nem szívesen vásárolnak. Új áruban viszont az eladók tartózkodók.

Árak:

Buza	—	—	—	11.30—11.40
Rozs	—	—	—	9.60—9.65
Árpa	—	—	—	10.—10.20
Zab	—	—	—	10.30—10.50
Tengeri	—	—	—	9.70—9.80

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyvárosi fiókjának távirati jelentése:

Magyar hitelrészvény	—	—	841
Osztrák hitelrészvény	—	—	644
Jelzálogbank	—	—	463
Leszámitoló és pénzváltó	—	—	542
Városi vasut	—	—	416.50
Közuti vasut	—	—	764
Osztrák Államvasut részvény	—	—	719
Salgótarjáni kőszén	—	—	761

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

VÁLLALATI HIRDETÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 32 évi tapasztalataim és tanulmányaim után a mai kor igényeinek megfelelően

építkezési irodát nyitottunk.

Elvállaljuk épület építését, átalakításokat, csatornázásokat szakszertű kivitelben, szolid árak mellett. Nedves falak a legujabb találmány szerint teljesen szárazra alakítjuk át felelősség mellett.

Szíves megbízásokat kérnek tisztelettel

Kiss István és Fia

képesített kőművesmester

Nagyvárad, Keskeny-utca 9. sz.

Saját ház.

Telefon 1118.

Tisztelettel értesitem a nagyszemű közönséget, hogy

Csengeri-utca 21-ik szám alatt

saját házamban, egy a mai kornak mindenképpen megfelelő

= épület és = műbutor asztalos

műhelyt létesítettem.

Elfogadok: előszoba és konyha felszereléseket minden kivitelben, továbbá templom, iskola, gyógyszerár és kávéház berendezéseket kellő jártassággal. Rajzzal és költségvetésekkel úgy helyben, mint vidékre készséggel szolgálok. — Tömeges rendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

Gaál József

mű-asztalos, Nagyvárad.

TELEFON 11-52.

TELEFON 11-52.

Kátránypapír:

21 ki ós tekercs	K	2-20
29		3-50
35		4-00
40		5-50
55		7-00
34 > elszigetelő		4-50

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Egy amerikai rendszerű, orgonahangu

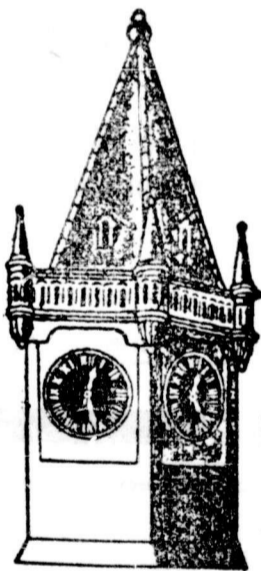
HARMONIUM

keveset használt, igen olcsón eladó. Bővebbet WÄGNER a „Hangszer Király”-nál országsszerte elismert legolcsóbb hangszeráruházában, Budapest, József-körut 15. (Gyorsjavító műhely.)

Hangszerekről fényképes árjegyzéket ingyen küld. Kézi harmoniumokban orlási raktár. Ne vásároljunk részletre!!

Sarkady és Szánthó
TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.**Villanyerő berendezés.**

Arjegyzék kívánatra
Saját ház.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, Telefon 172.

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak

: : felvétetik : :

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-
vásárlási, eladási és
erdő becslési irodája

RAKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybelli és vidéki telefonszám 725.

Kovács Zsigmond

műasztalos

géperőre berendezett
ipartelepe

Szacsвай-utca 70. sz.

Telefon 10-87.

Moldoványi Béla
mérnöki-, építési- és vállalati irodája
Nagyvárad, Körös-utca 33.

Vállal felméréseket, parcellázásokat, minden nemű tervezések és költségvetések készítését, építések ellenőrzését, leszámolások megejtését, valamint a mérnöki gyakorlat szakba vágó összes teendőinek elvégzését.

Megnyilt a Püspökfürdő.

Tavaszi pompájában kibontakozva virágos fáival fenséges látvány a Püspökfürdő. A gyönyörű üdülő és gyógyhely most kitűnő új kézbe került. A Püspökfürdő bérletét régi, kiváló, kipróbált ember **Dancs István** vette át, aki rendkívüli gondnal, izlés-sel, minden modern igénynek megfelelően rendezte be az éttermeket, fürdőket, s valóságos kis paradicsomot varázsolt a zöldelő platánok közé. A Püspök-fürdő máj. 1-én nyilt meg s máris igen nagy számban keresi fel a közönség, mely nem csak gyógyulást de kellemes szórakozást is talál.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hév víz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csúsz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pokróczozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirta, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az igazgatóság.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelezete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrényi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetétet, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előlegei nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósit házakra és földbirtokokra.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok.

Élőlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

JÉGSZEKRÉNYEK, FAGYLALT-GÉPEK, PERMETEZŐK

legnagyobb választékban

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóci-ut.

különlegességek vaskereskedésében

Telefon 390.